

Overzicht van stemmingen in de Tweede Kamer

afdeling **Directie Inhoud**

aan De leden van de vaste Commissie voor Immigratie & Asiel / JBZ-Raad

datum 4 juni 2026

Betreffende wetsvoorstel:

35.501

Novelle Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring

Eindstemming wetsvoorstel

Het wetsvoorstel is op 4 juni 2026 aangenomen door de Tweede Kamer.

Voor: 50PLUS, GroenLinks-PvdA, D66, CDA, VVD, SGP, ChristenUnie, JA21, Lid-Keijzer, Groep-Markuszower, PVV en FVD.

Tegen: SP, Volt, PvdD en DENK.

Afwezig: BBB.

De stemmingen over de amendementen en de moties vonden plaats op 2 juni 2026.

Aangenomen amendementen

Artikel I, onderdeel B, onder 1

19 (Ellian) over tot uitdrukking brengen dat er een proportionaliteitsafweging dient plaats te vinden als de directeur een lockdown afkondigt

Het wetsvoorstel introduceert middels de novelle een mogelijkheid voor de directeur om een «lockdown» af te kondigen, waarmee alle vreemdelingen worden ingesloten en de dagprogramma's worden stilgelegd om vervolgens gefaseerd op te bouwen. Tot een «lockdown» kan door de directeur worden besloten indien dat noodzakelijk is voor de orde en veiligheid van de inrichting. Volgens indiener is het echter problematisch dat in de voorgestelde wetstekst is gekozen voor de formulering «volstrekt» noodzakelijk. «Volstrekt» betekent immers dat geen andere alternatieven aanwezig zijn. Dat is natuurlijk zelden tot nooit het geval. Immers er zijn altijd alternatieven, de directeur maakt echter afweging dat die alternatieven niet het noodzakelijke doel kunnen bereiken. Met de woordkeuze «volstrekt» wordt een onrealistisch hoge en onnodige drempel opgelegd, terwijl het juist de bedoeling is dat de directeur wanneer hij dat nodig acht, de lockdown kan uitroepen. Indiener stelt daarom voor om «volstrekt» te vervangen voor «strikt», waarmee tot uiting wordt gebracht dat een proportionaliteitsafweging dient plaats te vinden en de afweging van de directeur centraal staat.

Aangenomen. Voor: 50PLUS, D66, CDA, VVD, SGP, ChristenUnie, JA21, BBB, Lid-Keijzer, Groep-Markuszower, PVV en FVD.

Artikel I, onderdeel B, onder 1

25 → **50** (Van Baarle en Westerveld) over een meldplicht bij het opleggen van een lockdownmaatregel

Amendementen zijn in volgorde van stemming - op artikelnummer - weergegeven: allereerst de aangenomen en/of overgenomen amendementen, vervolgens de verworpen of ingetrokken amendementen en tenslotte eventuele moties. Vervangen amendementen zijn d.m.v. een → aangegeven: bijv. 7 → 8 → **20**. Amendement nr. 7 is vervangen door amendement nr. 8, dat op zijn beurt vervangen is door amendement nr. 20. De vette notatie van het stuknummer geeft aan dat dit het definitieve amendement is. De stemmingslijsten worden gemaakt op basis van de ongecorrigeerde draad van de vergadering.

datum 4 juni 2026

blad 2

Dit amendement introduceert een expliciete meldplicht aan de Inspectie Justitie en Veiligheid en aan de Minister indien de directeur gebruik maakt van de bevoegdheid, bedoeld in artikel 5, eerste lid, tweede zin, om de bewegingsvrijheid en dagbesteding van vreemdelingen in bewaring tijdelijk te beperken (de zogenoemde lockdownbevoegdheid). De betreffende bevoegdheid maakt een vergaande inbreuk mogelijk op fundamentele rechten van vreemdelingen die in bewaring zijn gesteld. Gelet op het ingrijpende karakter van dergelijke maatregelen is adequate externe controle en transparantie noodzakelijk. Door toepassing van de bevoegdheid onverwijld te melden aan de Inspectie Justitie en Veiligheid wordt onafhankelijk toezicht versterkt en wordt bevorderd dat tijdig toezicht kan plaatsvinden op de rechtmatigheid, proportionaliteit en praktische uitvoering van de maatregel.

Daarnaast wordt met de meldplicht aan de Minister gewaarborgd dat politieke verantwoordelijkheid en bestuurlijke controle op de toepassing van deze uitzonderlijke bevoegdheid daadwerkelijk kunnen worden uitgeoefend.

Het amendement draagt eraan bij dat ingrijpende beperkingen van bewegingsvrijheid niet ongemerkt of structureel onderdeel worden van de dagelijkse uitvoeringspraktijk binnen vreemdelingenbewaring.

Aangenomen. Voor: SP, 50PLUS, GroenLinks-PvdA, D66, Volt, PvdD, CDA, DENK, VVD, SGP, ChristenUnie en BBB.

Invoeging onderdeel OCda

31 → **33** (Van der Plas) over opnemen van de veiligheid van het personeel en van personen die in een instelling verblijven als criteria voor de plaatsing van een vreemdeling in het beheersregime

Met dit amendement wordt verduidelijkt dat bij het stellen van nadere regels over de criteria voor plaatsing in het beheersregime in ieder geval de veiligheid van het personeel en van personen die in de instelling verblijven wordt betrokken.

Indiener acht het van groot belang dat medewerkers en andere personen in de instelling hun werk en verblijf in veiligheid kunnen doen. Het beheersregime is juist bedoeld voor situaties waarin de orde en veiligheid onder druk staan. Daarom moet bij de uitwerking van de criteria in de algemene maatregel van bestuur nadrukkelijk worden meegewogen welke risico's een vreemdeling vormt voor personeel en medebewoners.

Indiener is van mening dat de veiligheid van personeel en personen die in de instelling verblijven in die afweging zwaar behoort te wegen. Waar die veiligheid in het geding is, dienen deze belangen wat indiener betreft te prevaleren boven eventuele belangen van de vreemdeling die mogelijk in het beheersregime wordt geplaatst.

Aangenomen. Voor: SP, 50PLUS, GroenLinks-PvdA, D66, Volt, CDA, VVD, SGP, ChristenUnie, JA21, BBB, Lid-Keijzer, Groep-Markuszower, PVV en FVD.

Invoeging onderdeel 1a

30 → **51** (Ellian) over oprekken van de maximale insluitingstermijn in het verblijfsregime naar 15 uur

Volgens de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel inzake regels met betrekking tot de terugkeer van vreemdelingen en vreemdelingenbewaring (Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring) is het de bedoeling een nieuw bestuursrechtelijk kader voor vreemdelingenbewaring te introduceren. Onderdeel daarvan is een passend regime voor vreemdelingenbewaring waarbij als uitgangspunt wordt gehanteerd dat de bewaringsomstandigheden zoveel mogelijk uitgaan van de vrijheid van de inbewaring gestelde vreemdelingen. Dit geldt in het bijzonder voor het verblijfsregime.¹

¹ Kamerstukken II 2015–2016, 34 309, nr. 3, pag. 7 e.v.

datum 4 juni 2026

blad 3

Gelet op de jurisprudentie van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens² en het Hof van Justitie van de Europese Unie³, begrijpt de indiener dat het regime voor vreemdelingenbewaring moet verschillen van een strafrechtelijk regime en dat het daarom van belang is dat aan dit uitgangspunt recht wordt gedaan. Zoals ook meermaals in de Memorie van Toelichting wordt benadrukt, blijft onder het nieuwe regime de handhaving van de orde en veiligheid in de inrichting voor vreemdelingenbewaring echter eveneens van groot belang.

Het voorgestelde artikel 22 van de Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring (Wtvb) bepaalt dat de vreemdeling zich binnen het verblijfsregime in principe vrij mag bewegen op de afdeling waar hij is ondergebracht en op andere door de directeur aangewezen plaatsen, met dien verstande dat de vreemdeling gedurende bepaalde periodes op de dag in de gesloten verblijfsruimte zal moeten verblijven. Voorgesteld wordt dat dit een bij algemene maatregel van bestuur te bepalen periode is van in totaal maximaal twaalf uur per etmaal.

In de toelichting op artikel 22 Wtvb wordt hierover nog opgemerkt: *“Kenmerkend voor het verblijfsregime is dat een vreemdeling meer autonomie ervaart in zijn bewegingsvrijheid en dagbesteding. Dit betekent onder meer dat men zich vrijelijk mag bewegen binnen de inrichting op daartoe door de directeur aangewezen plaatsen. Verder is men niet gehouden in de gesloten verblijfsruimten te blijven gedurende de dag. De vreemdeling zal in het verblijfsregime slechts tijdens de voor de nachtrust bestemde uren worden ingesloten en tweemaal overdag een blokkade. Het maximumaantal insluitingsuren is twaalf uur per etmaal.”*⁴

Daarnaast is in het voorgestelde artikel 23 Wtvb geregeld dat de vreemdeling recht heeft op dagbesteding gedurende een minimumaantal uren per week. In de toelichting op dit artikel wordt dit als volgt geïllustreerd: *“In het verblijfsregime zullen vreemdelingen zoveel mogelijk uren in de week toegang tot dagbesteding hebben. De dagbesteding in de inrichting voor vreemdelingenbewaring omvat een waaier aan activiteiten. De inrichtingen voor vreemdelingenbewaring bieden ten eerste een activiteitenprogramma aan. Zo kunnen ingeslotenen bijvoorbeeld sporten onder leiding van een instructeur, de bibliotheek bezoeken, gesprekken voeren met een geestelijk verzorger, bezoek ontvangen, zelf via de computer educatieve activiteiten ondernemen, deelnemen aan ontspanningsactiviteiten of aan creatieve of sociaal-culturele activiteiten onder leiding van een activiteitenbegeleider. Dat de vreemdeling in het verblijfsregime behoudens de voor de nachtrust bestemde uren niet meer wordt ingesloten betekent ten tweede meer keuzevrijheid en flexibiliteit bij het verder zelf invullen van de dagbesteding. Er is in het nieuwe regime meer ruimte voor eigen initiatief en zelfredzaamheid. Zo kunnen vreemdelingen ervoor kiezen om – naast de door een instructeur aangeboden sport en spelactiviteiten – op eigen initiatief te gaan sporten. Of zij kunnen langer in de buitenlucht verblijven of meer tijd in de bibliotheek doorbrengen. Daarnaast zijn er in het bijvoorbeeld computers aanwezig waarop vreemdelingen gebruik van het internet kunnen maken. Verder geldt dat men gedurende de uitsluitingsuren de mogelijkheid heeft eigen activiteiten te organiseren, zowel binnen als buiten. Gedacht kan worden aan voetbaltoernooien of gezelschapsspellen of bijvoorbeeld ‘s-avonds samen televisie te kijken.”*⁵

Zoals eerder ook door de toenmalig Minister van Asiel en Migratie is aangegeven zal deze wijze van inrichting van het verblijfsregime aanzienlijke extra personele inzet bij de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) vragen. De Minister van Asiel en Migratie heeft aangekondigd dat DJI mede daarom voldoende tijd zal krijgen om de Wtvb te implementeren.⁶ Voor DJI is het echter al geruime tijd een uitdaging om voldoende personeel te werven, op te leiden en in te kunnen zetten. Met het oog hierop wil de indiener DJI met dit amendement meer flexibiliteit geven om het verblijfsregime op een verantwoorde wijze te kunnen uitvoeren. Ook wil de indiener hiermee verzekeren dat er na de invoering van de Wtvb voldoende

² Saadi v. het Verenigd Koninkrijk, 29 januari 2008, appl. no. 13229/03.

³ Arrest van 10 maart 2022 Landkreis Gifhorn, ECLI:EU:C:2022:178.

⁴ Kamerstukken II 2015–2016, 34 309, nr. 3, pag. 94.

⁵ Kamerstukken II 2015–2016, 34 309, nr. 3, pag. 94.

⁶ Kamerstukken II 2025–2026, 35 501, nr. 11, pag. 10.

datum 4 juni 2026

blad 4

capaciteit voor de vreemdelingenbewaring behouden kan blijven. Daarom wordt het maximale aantal insluitingsuren per etmaal verruimd van twaalf naar vijftien uur.

Daarbij blijft de intentie nog steeds om het operationeel mogelijk te laten zijn om vreemdelingen maximaal twaalf uur per dag in de gesloten verblijfsruimten te laten blijven. Inzet zal moeten blijven om ervoor te zorgen dat er voldoende capaciteit bij DJI beschikbaar is om dat uitgangspunt aan te kunnen houden. Als die capaciteit er echter, ondanks voortdurende inspanningen daartoe, niet is en het met het oog op de handhaving van de orde en veiligheid niet verantwoord zou zijn om dit uitgangspunt te blijven hanteren, krijgt DJI met dit amendement de mogelijkheid om vreemdelingen maximaal vijftien uur per dag in de gesloten verblijfsruimte te laten verblijven.

Aangenomen. Voor: 50PLUS, CDA, VVD, SGP, JA21, BBB, Lid-Keijzer, Groep-Markuszower, PVV en FVD.

Invoeging artikel 0Cja

18 (Ellian) over het niet toestaan van mobiele telefoons in de vreemdelingenbewaring

Uit het voorgestelde artikel 32 en de daarbij horende toelichting blijkt dat de regering voor ogen heeft om het bezit van mobiele telefoons toe te staan in vreemdelingenbewaring. Dit is gelet op de orde en veiligheid in de inrichting volstrekt onwenselijk. Belangrijker nog is echter dat het bezit van mobiele telefoons voortgezet crimineel handelen in de hand werkt. Nu niet altijd sprake is van veroordeelde criminelen is de terminologie niet geheel van toepassing, het punt is echter dat ongecontroleerd kunnen bellen met een eigen device vanuit het oogpunt van veiligheid volstrekt onwenselijk is. In vreemdelingendetentie is een deel van de populatie wel veroordeeld voor strafbare feiten en een deel niet. Een deel dreigt zich te onttrekken aan toezicht of werkt niet mee aan uitzetting. In al die gevallen gaat het om personen die zich bewust niet aan de Nederlandse wet houden. Om deze personen het dan toe te staan om ongecontroleerd de hele dag te kunnen bellen met een eigen device, is onverantwoord. Ook ontstaan risico's op intimidatie, handel in telefoons en het ontstaan van criminele activiteiten in de detentiefaciliteit. Zo kan eenvoudig contact worden gelegd met mensensmokkelaars en kan onbeperkt onderling contact worden gezocht. Ook kan de handel in contrabande eenvoudig worden gefaciliteerd en kunnen medewerkers onder druk worden gezet. Tot slot acht indiener het ook tamelijk opmerkelijk dat het toestaan van mobiele telefoons nodig zou zijn, terwijl gebeld kan worden met telefoons van DJI, zoals ook de praktijk in andere locaties van DJI.

Aangenomen. Voor: 50PLUS, D66, CDA, VVD, SGP, ChristenUnie, JA21, BBB, Lid-Keijzer, Groep-Markuszower, PVV en FVD.

Artikel I, onderdeel 0Cm

29 (Straatman) over voorrang van de asielprocedure op het recht op ontvangen van bezoek

De indiener beoogt met dit amendement art. 29 toe te voegen in de opsomming van artikelen waarop het voorgestelde art. 36a van de Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring betrekking heeft. In de voorgestelde wettekst is opgenomen dat de vreemdeling het onderzoek naar de inwilligbaarheid van de aanvraag om een verblijfsvergunning te laten voorgaan op de artikelen 23 en 36 van deze wet, voor zover het gaat om de rechten op bewegingsvrijheid en dagbesteding. De indiener is van mening dat de asielprocedure ook moet voorgaan op art. 29, betreffende het ontvangen van bezoek. In de praktijk betekent dit dat bijvoorbeeld ook afspraken met de IND die zien op de asielprocedure voorgaan op het recht op het ontvangen van bezoek. Op deze manier wordt de asielprocedure zo efficiënt mogelijk ingericht. Deze maatregel geldt daarmee niet alleen voor het verblijfsregime, maar via art. 36 ook voor het beheersregime.

Aangenomen. Voor: SP, 50PLUS, GroenLinks-PvdA, D66, Volt, CDA, VVD, SGP, ChristenUnie, JA21, BBB, Lid-Keijzer, Groep-Markuszower, PVV en FVD.

Artikel I, onderdeel 0Df

Artikel 62

datum 4 juni 2026

blad 5

35 → **49** (Van der Plas) over de mogelijkheid om zakgeld dat aan een vreemdeling in bewaring wordt verstrekt, gebruiken voor het herstel van schade die door die vreemdeling is veroorzaakt

Met dit amendement wordt verduidelijkt dat het zakgeld dat aan een vreemdeling in bewaring wordt verstrekt, kan worden gebruikt voor het herstel van schade die door die vreemdeling is veroorzaakt.

De indiener vindt het onwenselijk dat schade aan voorzieningen, eigendommen of gebouwen in vreemdelingenbewaring automatisch voor rekening komt van de instelling. Wanneer een vreemdeling schadeveroorzaakt, moet het mogelijk zijn om die schade, waar redelijkerwijs mogelijk, te verhalen op degene die daarvoor verantwoordelijk is.

Dit amendement ziet nadrukkelijk niet op het opleggen van een disciplinaire geldboete, maar op het verrekenen van concreet veroorzaakte schade. Daarom ligt het volgens de indiener niet voor de hand om hiervoor dezelfde beperking te laten gelden als bij een disciplinaire maatregel. Het gaat immers niet om bestraffing, maar om herstel van de schade die door het handelen van de vreemdeling is ontstaan.

Daarmee wordt een eenvoudige en rechtvaardige lijn vastgelegd: wie in bewaring schade veroorzaakt, kan niet verwachten dat de rekening automatisch bij de samenleving wordt neergelegd.

Aangenomen. Voor: 50PLUS, GroenLinks-PvdA, D66, VVD, SGP, ChristenUnie, JA21, BBB, Lid-Keijzer, Groep-Markuszower, PVV en FVD.

Diverse artikelen

20 (Ellian) over het schrappen van de beklagmogelijkheid

De indiener is van mening dat de in artikel 74 voorgestelde uitbreiding van de beklagmogelijkheid leidt tot een onnodige verruiming van het aantal onderwerpen waarover kan worden geklaagd. Hierdoor dreigt een toename van klachtenprocedures, hetgeen een onnodige belasting vormt voor de medewerkers en de beklagcommissie.

Uit de memorie van toelichting blijkt dat onder de reikwijdte van artikel 74 onder meer *kwesties zoals gebouwelijke kenmerken, beschikbaarheid van bepaalde voorzieningen of activiteiten of andere, meer algemene, zaken* vallen. Juist omdat deze kwesties een algemeen en generiek karakter hebben, acht de indiener het aannemelijk dat het verlagen van de drempel om hierover te klagen zal leiden tot extra bestuursrechtelijke procedures die niet direct samenhangen met individuele beslissingen jegens een vreemdeling. Daarmee wordt de beklagprocedure opgerekt tot een instrument voor klachten over algemene detentieomstandigheden, iets wat indiener onwenselijk acht.

Daarnaast merkt de memorie van toelichting op dat dergelijke klachten op dit moment «soms» aan de vreemdelingenrechter worden voorgelegd. Naar het oordeel van de indiener toont dit aan dat er geen intrinsieke behoefte is om de gronden om een beklag in te stellen uit te breiden.

De indiener acht de bestaande mogelijkheden tot bemiddeling en rechtsbescherming dus afdoende en ziet geen noodzaak voor de in artikel 74 voorgestelde uitbreiding.

Aangenomen. Voor: 50PLUS, CDA, VVD, SGP, ChristenUnie, JA21, BBB, Lid-Keijzer, Groep-Markuszower, PVV en FVD.

Artikel I, onderdeel E

17 → **22** (Ceulemans en Boomsma) over een delegatiegrondslag over vrijheidsbeperkende maatregelen die kunnen worden ingezet, waaronder elektronisch toezicht

Op grond van artikel 56, eerste lid, Vw 2000 kan aan een vreemdeling een vrijheidsbeperkende maatregel worden opgelegd, zoals een gebiedsgebod of een meldplicht. De wet machtigt de regering reeds om bij AMvB nadere regels te stellen over de toepassing van die maatregelen. Dit amendement verduidelijkt dat die AMvB-grondslag ook betrekking heeft op de vormen van vrijheidsbeperkende maatregelen die kunnen

datum 4 juni 2026

blad 6

worden ingezet, en dat elektronisch toezicht daar uitdrukkelijk onder valt. De concrete uitwerking, waaronder de technische specificaties, de doelgroepen, de duur en de privacywaarborgen, wordt in die AMvB geregeld, binnen de kaders die de Europese regelgeving daarvoor stelt. Elektronisch toezicht kan worden ingezet voor iedere vreemdeling ten aanzien van wie een vrijheidsbeperkende maatregel juridisch is toegestaan, waaronder vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf, vreemdelingen bij wie een onderduikrisico is vastgesteld, en uitgeprocedeerde asielzoekers van wie de vertrekplicht vaststaat maar voor wie bewaring op het betreffende moment niet is opgelegd of niet opportuun is. Hierin wordt middels AMvB de nadere voorwaarden en afbakening vastgesteld.

Het Nederlandse handhavingsinstrumentarium voor vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf kent thans een lacune. Tussen de lichtste maatregel; een administratieve meldplicht of gebiedsgebod, en de zwaarste maatregel; vreemdelingenbewaring, bestaat geen tussenliggend instrument dat fysiek toezicht houdt op de locatie van de vreemdeling. Een meldplicht biedt onvoldoende waarborg: een vreemdeling die niet verschijnt is reeds vertrokken voordat handhaving kan plaatsvinden. Vreemdelingenbewaring is en blijft het enige effectieve middel om te garanderen dat een vreemdeling beschikbaar is voor vertrek. Elektronisch toezicht vult de huidige leemte in het handhavingsinstrumentarium: het biedt een vorm van doorlopend toezicht die structureel non-compliant gedrag vroegtijdig signaleert en daarmee tijdig inbewaringstelling mogelijk maakt, nog voordat de vreemdeling zich volledig aan het toezicht heeft onttrokken.

De Europese regelgeving biedt voor dit instrument een uitdrukkelijke grondslag. Artikel 9, eerste lid, van de herschikte Opvangrichtlijn (EU 2024/1346) noemt het gebruik van elektronische controlemiddelen expliciet als toegestane modaliteit van een vrijheidsbeperkende maatregel. Artikel 7, derde lid, van de Terugkeerrichtlijn (2008/115/EG) verplicht lidstaten bij onderduikrisico gebruik te maken van minder dwingende alternatieven voor bewaring alvorens tot inbewaringstelling over te gaan. Nederland beschikt momenteel niet over een wettelijke grondslag om elektronisch toezicht in het vreemdelingenrechtelijke domein in te zetten. Dit amendement heft dat gebrek op en geeft de regering de wettelijke basis om de uitwerking voortvarend ter hand te nemen door middel van een algemene maatregel van bestuur.

De directeur behoudt te allen tijde de bevoegdheid om bij niet-naleving van de elektronische maatregel onmiddellijk een bewaringsmaatregel op te leggen, waarmee de handavingsketen sluitend wordt gemaakt.

Aangenomen. Voor: 50PLUS, D66, CDA, VVD, SGP, ChristenUnie, JA21, BBB, Lid-Keijzer, Groep-Markuszower en FVD.

Invoeging artikelen IA en IB

12 → 13 (Diederik van Dijk c.s.) over het afschaffen van rechterlijke dwangsommen in vreemdelingenzaken

Met dit amendement worden rechterlijke dwangsommen in vreemdelingenzaken afgeschaft om mede langs deze weg de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) te ontlasten.

De dwangsomregels in de Algemene wet bestuursrecht (Awb) zijn bedoeld om te bewerkstelligen dat een uitvoeringsorgaan zich aan de wettelijke beslistermijnen houdt. De recente praktijk laat zien dat deze regels voor vreemdelingenzaken niet langer effectief zijn en zelfs contraproductief uitwerken, aangezien zij een ontwrichtend effect hebben op de IND. Het lukt de IND simpelweg niet meer om de prioritering aan de hand van rechterlijke uitspraken op te volgen, nu inmiddels in het overgrote deel van de zaken een Beroep Niet Tijdig Beslissen (BNTB) is ingediend. Dit werkt een ontwrichting van de planning in de hand en belemmert ook een rechtvaardige afhandeling van aanvragen op volgorde van binnenkomst. Het afhandelen van deze financiële claims gaan bovendien ten koste van de beperkt beschikbare behandelcapaciteit. De Wet herziening regels niet tijdig beslissen in vreemdelingenzaken heeft de bestuurlijke dwangsom in vreemdelingenzaken geschrapt, maar handhaafde de rechterlijke dwangsom.

datum 4 juni 2026

blad 7

In 2025 keerde IND 79 miljoen euro uit aan dwangsommen; een ruime verdubbeling ten opzichte van 2024. Gezien het stijgende aantal aanvragers dat wacht op een beslissing van de IND kan gesteld worden dat het verschuldigde bedrag aan dwangsommen in de komende jaren substantieel zal toenemen.

De EU-Procedure Richtlijn en ook het migratiepact verplichten lidstaten niet tot het opleggen van een rechterlijke dwangsom bij niet tijdig beslissen. Het EU-Handvest bepaalt dat «eenieder wiens door het recht van de Unie gewaarborgde rechten en vrijheden zijn geschonden, recht heeft op een doeltreffende voorziening in rechte» (artikel 47). Het biedt lidstaten zelf de ruimte invulling te geven aan effectieve rechtsbescherming met als doel afdwingbaarheid van de procedure te borgen.

Uit een recente verkenning van het Ministerie van Asiel en Migratie blijkt dat in geen enkele andere EU-lidstaat effectieve rechtsbescherming ten aanzien van vreemdelingen wordt geborgd door het opleggen van dwangsommen of is geoordeeld dat dit enkel kan middels het opleggen van dwangsommen. Het merendeel van de lidstaten kent zelfs helemaal geen financiële prikkel. Indien niet binnen de wettelijke termijnen wordt beslist, wat regelmatig het geval is, worden daar in veel andere lidstaten in de praktijk niet of nauwelijks consequenties aan verbonden. Rechtsbescherming van de vreemdeling wordt veelal geborgd doordat deze persoon zich kan wenden tot de rechter bij overschrijding van de beslistermijn, zonder dat hieraan een financiële claim gekoppeld is.

Het EU-Hof van Justitie heeft in een arrest over de tijdelijke bescherming van derdelanders uit Oekraïne geoordeeld dat lidstaten terug mogen komen op een eerder geboden vergaand beschermingsniveau (HvJ EU 19 december 2024, gevoegde zaken C-244/24 en C-290/24, ECLI:EU:C:2024:1038). Dat biedt ook ruimte om het beschermingsniveau op andere domeinen aan te passen, binnen de geldende EU-kaders. Anders zou het – zoals het EU-Hof van Justitie ook overwoog – ertoe kunnen leiden dat lidstaten ervan worden weerhouden om meer rechtsbescherming te bieden dan strikt genomen wordt vereist. Om genoemde redenen zijn de indieners van mening dat rechterlijke dwangsommen in vreemdelingenzaken afgeschaft dienen te worden om de IND te ontlasten. Het opleggen van een rechterlijke dwangsom aan de IND is niet langer een passend middel om een tijdige beslissing te waarborgen.

Artikel 71c regelt dat voortaan, indien de rechtbank vaststelt dat niet tijdig op een aanvraag op grond van deze wet is beslist, de rechtbank het bestuursorgaan opdraagt om binnen een door de rechtbank te stellen redelijke termijn alsnog een beslissing te nemen. Het stellen van een termijn is dus geen mogelijkheid, maar een verplichting.

Ten aanzien van het overgangsrecht is een balans gezocht tussen de belasting van de IND en de rechten van de aanvrager. Voor aanvragen waarbij de aanvrager voor inwerkingtredingsdatum een beroep niet tijdig beslissen heeft ingediend, wordt de mogelijkheid tot het opleggen van een rechterlijke dwangsom in stand gelaten. Voor de beslissing die de rechter kan nemen gelden de normale in artikel 8:72 opgenomen regels.
Aangenomen. Voor: 50PLUS, D66, CDA, VVD, SGP, ChristenUnie, JA21, BBB, Lid-Keijzer, Groep-Markuszower, PVV en FVD.

Verworpen amendementen

Artikel I, onderdeel B, onder 1

23 (Van Baarle) over beperken van de maximale duur van de bevoegdheid om af te wijken van rechten op bewegingsvrijheid en dagbesteding tot vijf dagen

Dit amendement beperkt de maximale duur van de bevoegdheid om af te wijken van rechten op bewegingsvrijheid en dagbesteding tot vijf dagen. Vrijheidsbeperkingen binnen vreemdelingenbewaring dienen gelet op het bestuursrechtelijke karakter van de maatregel zo beperkt mogelijk te zijn en mogen niet ontaarden in langdurige quasi-isolatie. De Afdeling advisering van de Raad van State heeft eerder benadrukt dat dergelijke

datum 4 juni 2026

blad 8

ingrijpende maatregelen eerder aan enkele dagen dan aan weken zouden moeten worden gekoppeld. Dit amendement geeft hier uitvoering aan.

Verworpen. Voor: GroenLinks-PvdA, Volt, PvdD en DENK.

Artikel I, onderdeel B, onder 1

27 (Westerveld) over een maximumtermijn van een week bij het opleggen van een lockdown

In de voorgestelde wetswijziging wordt voorgesteld dat de directeur van een inrichting voor vreemdelingenbewaring bij ernstige orde- en veiligheidsproblemen een «lockdown» in kan stellen, waarbij vreemdelingen gedurende 23 uur per dag kunnen worden opgesloten in hun cel voor maximaal vier weken. Deze maatregel wordt alleen gebruikt wanneer lichtere, individuele maatregelen niet volstaan. De indiener begrijpt dat in noodgevallen, waarin lichtere, individuele maatregelen niet volstaan, in uitzonderlijke situaties overgegaan moet kunnen worden tot een «lockdown» en dat hier een wettelijke basis voor nodig is. De indiener is echter, net zoals de Raad van State, van mening dat de maximumtermijn voor deze «lockdown» te lang is.

De Raad van State stelt in haar advies de vraag of een maximale duur van zes weken – wat de maximumtermijn op het moment van het uitbrengen van het advies was – past bij het minder-penitentiaire karakter van de vreemdelingenbewaring, hetgeen het doel is van de Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring. De Raad van State denkt voor deze «lockdown» aan een maximumtermijn van een aantal dagen in plaats van weken. De vier weken, waar de maximumduur van de «lockdown» naar is bijgesteld, is dus volgens de indiener nog steeds te lang voor een algehele «lockdown». De maximumtermijn moet volgens de indiener worden verkort tot een week. De «lockdown» zou niet langer moeten duren dan strikt noodzakelijk om de orde, rust en veiligheid terug te laten keren. Er kunnen nog steeds individuele maatregelen worden getroffen voor vreemdelingen die verantwoordelijk waren voor de verstoring.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, Volt, PvdD en DENK.

Artikel I, onderdeel B, onder 1

24 (Van Baarle) over het slechts opleggen van een lockdownmaatregel als minder ingrijpende maatregelen onmogelijk zijn

Met dit amendement wordt expliciet wettelijk vastgelegd dat de directeur uitsluitend gebruik mag maken van de bevoegdheid tot het opleggen van een lockdownmaatregel binnen een inrichting voor vreemdelingenbewaring indien minder ingrijpende maatregelen aantoonbaar ontoereikend zijn gebleken. Daarmee wordt het beginsel van subsidiariteit expliciet verankerd. Tevens wordt verduidelijkt dat toepassing van de maatregel noodzakelijk én proportioneel dient te zijn. Daarnaast introduceert het amendement een expliciete waarborg dat de maatregel voor de betrokken vreemdeling op de minst ingrijpende wijze wordt uitgevoerd. Hiermee wordt voorkomen dat verdergaande beperkingen worden toegepast dan voor het handhaven van de orde en veiligheid strikt vereist is.

Het amendement beoogt daarmee het bestuursrechtelijke karakter van vreemdelingenbewaring beter te waarborgen en sluit aan bij eerdere zorgen van onder meer de Afdeling advisering van de Raad van State, het College voor de Rechten van de Mens en diverse internationale mensen rechteninstanties over de proportionaliteit van ingrijpende beperkingen binnen vreemdelingenbewaring.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, Volt, PvdD en DENK.

Artikel I, onderdeel OCd

Artikel 17

16 (Ceulemans en Boomsma) over het standaard onderbrengen van bepaalde categorieën vreemdelingen onder het beheersregime

Op grond van het wetsvoorstel worden vreemdelingen na de inkomstperiode automatisch overgebracht naar het verblijfsregime. Dit amendement wijzigt die standaard voor een

datum 4 juni 2026

blad 9

afgebakende categorie: vreemdelingen van wie de asielaanvraag wordt behandeld in de versnelde procedure op grond van artikel 42, eerste lid, onderdelen a, b, d, e of f van de Procedureverordening (EU) 2024/1348 worden na de inkomstperiode niet automatisch naar het verblijfsregime overgebracht, maar verblijven in het beheersregime. Het gaat om asielzoekers afkomstig uit een veilig land van herkomst, asielzoekers ten aanzien van wie een veilig derde land als bedoeld in artikel 42, eerste lid, onderdeel b, van de Procedureverordening van toepassing is, asielzoekers die de autoriteiten hebben misleid, asielzoekers die een gevaar vormen voor de openbare orde of nationale veiligheid, en asielzoekers die een volgende aanvraag hebben ingediend.

De keuze om het beheersregime als standaard te hanteren voor deze categorieën is ingegeven door de feitelijke terugkeerpraktijk. Het aantoonbaar vertrek van afgewezen asielzoekers ligt structureel laag: voor de meest voorkomende nationaliteiten in vreemdelingenbewaring schommelt dit tussen de 25% en 45%. Het gros van de afgewezen asielzoekers keert daarmee niet aantoonbaar terug, maar verdwijnt in de illegaliteit of elders. Voor de categorieën die dit amendement beoogt te treffen, vreemdelingen met een kansarme of kennelijk ongegronde aanvraag, is een op terugkeer gerichte benadering vanaf de aanvang van de bewaring het meest effectief. Een ruimer verblijfsregime in de beginfase verlengt de feitelijke vertrekprocedure en bemoeilijkt de handhavingstaak van de Dienst Terugkeer en Vertrek en DJI.

Dit amendement vindt zijn juridische grondslag in artikel 8 en artikel 9 van de herschikte Opvangrichtlijn (EU 2024/1346). Artikel 8 staat lidstaten toe asielzoekers in hun bewegingsvrijheid te beperken wanneer dat noodzakelijk is voor een snelle en effectieve behandeling van hun verzoek. Artikel 9 regelt de modaliteiten van vrijheidsbeperkende maatregelen en biedt lidstaten uitdrukkelijk ruimte om het regime af te stemmen op de procedurele status en het profiel van de vreemdeling. De Uniewetgever heeft daarmee bewust differentiatie mogelijk gemaakt tussen categorieën asielzoekers. Dit amendement benut die ruimte door voor een limitatief omschreven categorie (vreemdelingen in de versnelde procedure) het beheersregime als startpositie te hanteren. De directeur behoudt op grond van artikel 18 Wtvb te allen tijde de bevoegdheid de vreemdeling over te brengen naar het verblijfsregime indien de individuele omstandigheden daartoe aanleiding geven, waarmee de proportionaliteitstoets op individueel niveau gewaarborgd blijft.

Het beheersregime is niet de zwaarste maatregel die de Wtvb kent, maar een regime dat meer structuur biedt en aansluit bij het doel van bewaring: het beschikbaar houden van de vreemdeling voor vertrek, niet het straffen. De directeur behoudt op grond van artikel 18 Wtvb te allen tijde de bevoegdheid de vreemdeling over te brengen naar het verblijfsregime indien de individuele omstandigheden daartoe aanleiding geven, waarmee de proportionaliteitstoets op individueel niveau gewaarborgd blijft.

Verworpen. Voor: 50PLUS, JA21, BBB, Lid-Keijzer, Groep-Markuszower, PVV en FVD.

Diverse artikelen

26 (Van Baarle) over verkorten van de regeling waarmee beperkingen van bewegingsvrijheid en dagbesteding kunnen worden opgelegd tot een maand

Dit amendement verkort de maximale duur van de ministeriële regeling als ook de maximale verlengingstermijn van twee maanden naar één maand. De regeling maakt vergaande beperkingen van bewegingsvrijheid en dagbesteding mogelijk binnen een bestuursrechtelijk regime. Dergelijke maatregelen dienen daarom strikt tijdelijk te zijn. Het amendement beoogt te voorkomen dat uitzonderlijke maatregelen een structureel karakter krijgen en sluit aan bij het uitgangspunt dat vrijheidsbeperkingen binnen vreemdelingenbewaring zo beperkt mogelijk dienen te zijn.

Verworpen. Voor: Volt, PvdD en DENK.

Invoeging onderdeel Ca

Diverse artikelen

21 (Vondeling) over het strafbaar stellen van illegaal verblijf van vreemdelingen

datum 4 juni 2026

blad 10

Wie geen recht heeft om in Nederland te verblijven is wettelijk verplicht het land te verlaten. In de praktijk blijkt echter dat een groot deel van de vertrekplichtige vreemdelingen niet terugkeert, maar onderduikt in de illegaliteit. Dit illegale verblijf vormt een aanzienlijk maatschappelijk probleem dat leidt tot overlast, criminaliteit, onveiligheid en zeer hoge kosten voor de Nederlandse samenleving.

Het negeren van de wettelijke vertrekplicht kan niet zonder consequenties blijven. Dit amendement maakt daarom het illegaal verblijf in Nederland strafbaar. Door illegaliteit strafbaar te stellen, wordt zowel de illegale komst als het illegale verblijf actief voorkomen en bestreden. Het maakt illegaal verblijf onaantrekkelijker en fungeert als een noodzakelijke stok achter de deur om vertrekplichtigen te motiveren Nederland daadwerkelijk te verlaten.

Daarnaast is de indiener van mening dat ook personen en organisaties die illegaal verblijvende vreemdelingen helpen onder te duiken strafbaar moeten worden gesteld. Het is onacceptabel dat illegalen regelmatig actief worden bijgestaan door individuen, actiegroepen en NGO's die het terugkeerbeleid willens en wetens saboteren. Deze facilitering ondermijnt het gehele vreemdelingenbeleid, frustreert uitzettingen en zorgt ervoor dat afgewezen asielzoekers en andere illegalen jarenlang onder de radar in Nederland kunnen blijven.

Verworpen. Voor: JA21, Groep-Markuszower, PVV en FVD.

Invoeging onderdeel Ca

Diverse artikelen

15 → **28** (Markuszower c.s.) over strafbaarstelling van illegaliteit met uitzondering van deelnemingsvormen anders dan pleger

Vreemdelingen die geen rechtmatig verblijf in Nederland hebben, behoren Nederland te verlaten. In de praktijk gebeurt echter vaak het tegenovergestelde: grote aantallen vreemdelingen blijven in Nederland en verdwijnen in de illegaliteit. Zij onttrekken zich aan toezicht, frustreren actief het terugkeerbeleid en verblijven langdurig zonder verblijfsrecht in ons land. Dat tast de geloofwaardigheid van het migratiebeleid aan, veroorzaakt maatschappelijke overlast en legt extra druk op publieke voorzieningen, veiligheid en handhaving.

Met dit amendement wordt daarom geregeld dat illegaliteit strafbaar wordt gesteld, naar het voorbeeld van verschillende EU-landen. Wie geen recht heeft om in Nederland te verblijven en desondanks bewust in Nederland blijft, maakt zich daarmee strafbaar.

Het amendement sluit aan bij het uitgangspunt dat het Nederlandse migratiebeleid geloofwaardig moet zijn. Zonder consequenties voor het bewust negeren van een vertrekplicht ontstaat het risico dat vreemdelingen zonder geldige verblijfspapieren in Nederland verblijven, buiten het zicht van de overheid. Strafbaarstelling van illegaal verblijf zal bijdragen aan meer grip krijgen op migratie en een effectiever terugkeerbeleid.

De meerderheid van de Tweede Kamer heeft zich uitgesproken tegen het strafbaar stellen van hulpverlening aan illegalen. Indieners hebben ervoor gekozen om, in navolging van de novelle inzake de strafbaarstelling van illegaal verblijf, deelnemers anders dan de pleger uit te sluiten van strafbaarheid.

Verworpen. Voor: 50PLUS, JA21, BBB, Lid-Keijzer, Groep-Markuszower en FVD.

Artikel I, onderdeel ODf

Artikel 62

34 (Van der Plas) over ophoging van de geldboete en inhouding van zakgeld als disciplinaire maatregel

Met dit amendement wordt de maximale geldboete verhoogd van tweemaal naar viermaal het bedrag van het zakgeld per week. Daarnaast wordt inhouding van zakgeld voor ten hoogste vier weken toegevoegd als afzonderlijke disciplinaire maatregel.

datum 4 juni 2026

blad 11

Indiener vindt dat de directeur over voldoende passende instrumenten moet beschikken om op ongewenst gedrag in de inrichting te kunnen reageren. Niet iedere situatie vraagt om dezelfde maatregel. Door zowel de maximale geldboete te verhogen als inhouding van zakgeld mogelijk te maken, ontstaat meer ruimte om de disciplinaire reactie af te stemmen op de aard en ernst van het gepleegde feit.

Daarmee wordt de handhaving van orde, rust en veiligheid in de inrichting versterkt, terwijl de directeur per geval kan beoordelen welke maatregel proportioneel is.

Verworpen. Voor: 50PLUS, SGP, ChristenUnie, JA21, BBB, Lid-Keijzer, Groep-Markuszower, PVV en FVD.

Artikel I, onderdeel ODg

32 (Van der Plas) over ophogen van de maximale duur van de proeftijd tot de duur van het verblijf

Met dit amendement wordt mogelijk gemaakt dat de proeftijd bij een voorwaardelijke disciplinaire maatregel kan gelden voor maximaal de duur van het verblijf van de vreemdeling in de inrichting.

Indiener vindt dat de directeur voldoende ruimte moet hebben om rust, orde en veiligheid in de inrichting te bewaken. Een voorwaardelijke disciplinaire maatregel kan daarbij een effectief middel zijn: zij biedt de vreemdeling de kans zijn gedrag te verbeteren, maar maakt tegelijk duidelijk dat herhaald ongewenst gedrag gevolgen heeft.

Een proeftijd van ten hoogste drie maanden kan in de praktijk te beperkt zijn, zeker wanneer het verblijf langer duurt en sprake is van aanhoudende zorgen over gedrag. Door de proeftijd te kunnen laten gelden voor de duur van het verblijf, blijft de prikkel om zich aan de regels te houden aanwezig zolang dat nodig is.

Verworpen. Voor: 50PLUS, JA21, BBB, Groep-Markuszower, PVV en FVD.

Moties

36 (Westerveld) over voldoende gespecialiseerde hulp voor mensen met psychiatrische problemen in de asielketen

Verworpen. Voor: SP, 50PLUS, GroenLinks-PvdA, Volt, PvdD, DENK en ChristenUnie.

37 → **53** (Diederik van Dijk c.s.) over maatregelen om de screening van asielzoekers binnen de norm van de EU-screeningsverordening te laten plaatsvinden

Aangenomen. Voor: SP, 50PLUS, GroenLinks-PvdA, D66, Volt, PvdD, CDA, VVD, SGP, ChristenUnie, JA21, BBB, Lid Keijzer, Groep-Markuszower, PVV en FVD.

38 (Russcher) over onderzoek naar de invloed van ngo's, belangenorganisaties en advocaten op terugkeerbeleid en migratiebeperkend beleid

Verworpen. Voor: SGP, JA21, BBB, Lid-Keijzer, Groep-Markuszower, PVV en FVD.

39 (Vondeling en Ceulemans) over een uitzonderingsgrond om de insluitingsduur te verlengen wanneer capaciteitstekort

Verworpen. Voor: 50PLUS, SGP, JA21, BBB, Lid-Keijzer, Groep-Markuszower, PVV en FVD.

40 (Vondeling) over de kosten van de uitzetting verhalen op de vreemdeling indien deze de uitzetting heeft gefrustreerd

datum 4 juni 2026

blad 12

Verworpen. Voor: 50PLUS, VVD, JA21, BBB, Lid-Keijzer, Groep-Markuszower, PVV en FVD.

41 (Vondeling) over uitzettingsvluchten op Rotterdam The Hague Airport
Verworpen. Voor: SP, JA21, Groep-Markuszower, PVV en FVD.

42 (Van der Plas) over vreemdelingen in vreemdelingenbewaring niet meer voorzien van luxeproducten
Verworpen. Voor: JA21, BBB, Lid-Keijzer, Groep-Markuszower, PVV en FVD.

43 (Van Baarle en Westerveld) over een onafhankelijke evaluatie van lockdownmaatregelen en uitzonderingsregimes in de vreemdelingenbewaring
Verworpen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, Volt, PvdD, DENK en ChristenUnie.

44 (Van Baarle) over de Kamer onverwijld informeren over het gebruik van uitzonderingsbevoegdheden in de vreemdelingenbewaring
Verworpen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, Volt, PvdD en DENK.

45 (Van Baarle) over waarborgen dat problemen bij de overheid niet leiden tot het vergaand beperken van bewegingsvrijheid of dagbesteding
Verworpen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, Volt, PvdD, DENK en ChristenUnie.

46 (Van Baarle) over het bestuursrechtelijke en humane karakter van vreemdelingenbewaring centraal stellen
Verworpen. Voor: SP, 50PLUS, GroenLinks-PvdA, D66, Volt, PvdD, CDA, DENK en ChristenUnie.

47 (Ceder) over een invoeringstoets na twee jaar
Aangenomen. Voor: SP, 50PLUS, GroenLinks-PvdA, D66, Volt, PvdD, CDA, DENK, VVD, SGP, ChristenUnie, JA21, BBB en Groep-Markuszower.

48 (Ceder) over voorrang voor de meest kwetsbare gevallen en de gevallen met kinderen bij beoordeling van achterstandsdossiers
Aangehouden.